

A szent egység.

Az a hódoló felvonulás, amelyet a magyar törvényhatóságok szeptember 2-án Bécsben rendeztek, hatalmas ünnepe volt a magyar birodalomnak. Mint ahogy a koronázási dombra össze volt hordva 1867. június 8-án minden magyar város határából egy maroknyi homok, úgy hordta össze most minden magyar törvényhatóság a maga szeretetét egy nagy hatalmas dombba, amelyről az ország miniszterelnöke messzecsendülő hangon kiáltotta világgá az ország, a birodalom szeretetét ősz királya iránt.

De ennek a hódolatnak, amelyet az ország szeptember másodikán királyának bemutatott, és amelyet az ország küldöttsége kezéből a király szeretetteljes örömmel és meglepéssel vett át, nemcsak az a jelentősége, hogy ezt a mindnyájunkat átfutó szeretetet tettük, — hogy úgy mondjuk — közhírré. Ez utóvégre is intern, belső ügy lett volna, amelyre nem kellene az egész világ figyelmét ráirányítani.

A hódoló felvonulás, és a felvonulás alkalmából elhangzott beszédek azonban nemcsak a szeretetet dokumentálják, hanem bennük megnyilvánult valami, ami már bizonyára nagyon közelről érinti azokat, akik ránk nézve ma igen nagy jelentőséggel bírnak, ellenségeinket. Ez pedig nem más, mint az szent egység, amely ezt az egész magyar birodalmat összetartja, és amely összefűzi az ország népeit és királyát. Még soha olyan tökéletesen nem nyilvánult meg a magyar katonai eszméje, amely szerint a magyar korona részei teljes egyenjogúsággal, a király és a nemzet, mint most a háború alatt.

Teljes egyértelműség, teljes megértés, elfogulatlanlanság és szeretet uralkodik a magyar korona részei között és ez a teljes, szent egység, képesíti hazánkat arra, hogy olyan erőmegfeszítést produkáljon, annyira fel tudja fokozni teljesítményét, ahogy ezt a most folyó rettenetes küzdelemben látjuk.

Sokszoros fontossága volt ennek a dokumentációnak és demonstrációnak éppen nálunk és a mi részünkről, hiszen tudjuk, hogy a háború elején azt várták az entente hatalmas urai, hogy Magyarország és a magyar nemzet egyszerre fel fog lázadni, kiút nálunk a forradalom. És hogy ebben a reményükben csalatkoztak, most a háború második évének kezdetén ismét kezdték terjesztgetni, hogy Magyarország kifáradt és beleunt a háborúba, és még külön magyar-orosz és magyar-olasz béke halvaszületett terveit is komolyan kommentálták lapjaikban.

Erre kellett válaszolni ezzel a hatalmas tüntetéssel, amely a szent egység legeklatánsabb, legpregnansabb kifejezése lett. Egyszeresen, mint Nagy Sándor falanxa áll a magyar nemzet királya és hadserege mellett és ez az egység a tulsó oldalon annál nagyobb fájdalomt kelt, mert ott már valóban futatkoznak a széthúzás mind kétségbeejtőbbé váló jelei.

A kormány nem engedi meg a kiviteli tilalmat.

A magyar városok orsz. kongresszusának legutóbbi elnökségi értekezletén szóvá tetették, hogy egyes megyei és járási hatóságok önkényesen megtiltoták hatóságuk alá tartozó területekről bizonyos élelmicikkeknek a kivitelét. Ez a tilalom természetesen elsősorban a városok fogyasztó közönségét sújtotta legérzékenyebben, amennyiben ezekkel az élelmiszerekkel legfőképp a városokba gravitálnak. Egyes megyei hatóságoknak ez az eljárása arra késztette a városok kongresszusának a vezetőségét, hogy a kormánytól ez ellen lépéseket tegyen.

A belügyminiszter ez ügyben most az alábbi rendeletben ellította a közlelmezés ellátásának ezt az újabb korlátozást, mely rendelete a következők:

A háború tartama alatt több törvényhatóságban, sőt egyes járásokban és községekben is élő állatokra és a legkülönfélébb élelmicikkekre nézve kiviteli tilalmak rendeltettek el, majd az Ausztra felé irányuló, majd a belföldi forgalomra vonatkozólag. Minthogy a vámterületen belül való kiviteli tilalom ilyen elrendelésének semmiféle törvényes alapja nincs, ezeknek a tilalmaknak hatályon kívül helyezése iránt rendelkeztem minden olyan esetben, amidőn azok tudomásomra jutottak.

Ennek dacára azonban az érdekelt körökből ismét érkeznek panaszok és felszólamlások arról, hogy hasonló tilalmak még mindig fennállanak, vagy újonnan felállítatnak. Most pedig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, hasonló panasz kapcsán a miniszterelnök úr által hoztam juttatott beadványában intézkedésemet kéri ilyen, a gazdaközönséget károsító és a forgalmat megbénító rendelkezések megtiltása iránt.

A magam részéről nagy elismeréssel vagyok a közlelmezés biztosítására, vagy javítására irányuló törekvések iránt s nem zárkózom el annak felismerése elől sem, hogy egyik-másik törvényhatóság állatállományára és temelése, vagy készletei a háborús viszonyok által teremtett rendkívüli kereskedelmi forgalom részéről talán áránnyalannabul vétetnek igénybe s így a közlelmezés irányítására hivatott tőnyezőknek kötelességévé válik a gondjaira bízott lakosság érdekeiről rendkívül nagyobb eszközökkel való gondoskodás. Ez a gondoskodás sem történhetik azonban a törvényesség ellenére, nem történhetik tehát a helyi hatóság által elrendelt tilalmak által már azért sem, mert mint mondtam, azoknak törvényes alapja nincsen.

De nem történhetik ilyen tilalmak általi gyakorlat célzerűségi okokból sem. A kiviteli tilalom ugyanis úgy a termelő, mint a kereskedő közönség károsításával jár, mert annak árját elzárja a piactól. Ennek következtében előbb utóbb a temelés csökkenésére vezet ezzel árt magának a védeni kívánt körzet közlelmezési érdekeinek. De árt különösen az országos árukeresletéhez fűződő érdekeknek és ha terjedtebb körben kap lábra, hamarosan maga után vonhatja a közlelmezés országos megbénulását. A temelés csökkentésén kívül ugyanis a kiviteli tilalmak egyes helyeken való árutörölődásokat, más piacokon meg az áru teljes elfogyatkozást vonhatják maguk után, s az elzárkózó törvényhatósággal szemben az ő árúja szokottak részéről más cikkekhez megtorló intézkedéseket hívhat ki.

A mindebből származható bonyodalmakat tovább részleteznem nem szükséges, a felhozottakkal is eléggé igazolva van, hogy a közlelmezés érdekeit ebben a vonatkozásban csak az országos szempontok egységes áttekintése mellett lehet megvédeni. Felhívom tehát a vármegye közönségét, intézkedjék a legnyomatékosabban, hogy a hatóságok alá tartozó tényezőkről részéről semminemű kiviteli tilalom fel ne állit-

tassék, a még netán fennálló pedig azonnal hatályon kívül helyeztessenek. Amennyiben a törvényhatóság területén olyan helyzet állana elő, amely akár az állatállománynak, akár valamely élelmicikkeknek a túlságos igénybevétel ellen való megvédését tenné szükségesé, erről hozzam a lehető intézkedések kezdeményezhetése végett haladéktalanul, de részletes indokollással jelentés tétessék.

A Times a háboru első évéről.

Most, hogy első évfordulója mult a háborúnak, melyről az angolok hetikén hirdették, hogy három esztendeig fog tartani, a Times a londoni lapok doyenje, hosszú értekezésben összefoglalja a háboru eddigi lefolyását és perspektívába teszi a háboru további menetét s valószínű tartalmát.

Németország (írja a Times) ostromzár alatt áll. De épen ez a zárt állapot felszabadítja a nemzetközi kereskedelem minden nehézségeitől. Ellenségeink minden közgazdasági problémáikban kizárólag a maguk erejére vannak utalva; de éppen ezért minimálisra limitálhatták a diszázsió, a nemzetközi bankhitel és államkölcsönök okozta külkereskedelmi és gazdaságpolitikai nehézségeket. Ily szempontból tekintve mondhatjuk, hogy Ausztria-Magyarországban s a német birodalomban a gazdasági élet primitív ősfarmait nyerte vissza, a nemzetközi csereforgalom ez országokban minimálisra csökkenve. De ezt meg kell vallanunk, nem okoz nekik lényegesebb zavart.

Igaz, hogy a blokádi vasgyűrűje nagyon megnehezíti, hogy külföldről importáljanak nyersanyagot, kivéve ama néhány neutrális államból, mely közvetlenül határos velük. De másrészt éppen ez a zárgyűrű a végtelenségig rugalmassá tette a megacélozta ellenségeink gazdasági ellenállóképeségét; már csak azért is, mert a német harcblökknek nemzetközi gazdasági összeköttetése ma már ugyszólán nincsenek.

Nos tehát: e blokádi vasgyűrűjén belül a gazdasági problémák egyszerűen belső kölönsönre zugarodnak, melyek eredménye csupán a körülzárult nép erkölcsi erejétől és bölcs nyugalmától függ. Mig ez az erkölcsi erő, hit és bölcsesség kitart, Németország és Ausztria-Magyarország mindig számithat elegendő katonára, élelemre és hadianyagra és győztesen szembeállhat hadikölcsönöi és bankjegymissziója révén minden finánciális nehézséggel is.

Egyáltalában nagy tévedésbe estünk, kik a a német és osztrák gazdasági viszonyokat angol szempontból igyekszünk felülbírálni; itt ellenségeink álláspontjára kell helyezkednünk és óvakodni az üres illuzióktól.

A némettség mélyen meg van gyöződve róla, hogy övé a jövő, hogy a sorsintéző véget Németországra mosolyog; s ezt az őszinte meggyőződésüket igazolja az a tagadhatatlan tény, hogy most a háboru első évének mérlegzárásakor a hadműveletek minden részlete a német haza határain kívül zajlik le. A németeknek tehát legkisebb okja sincsen kétkelkedni benne, hogy hadseregük tovább is távortart minden ellenséget a haza határaitól, az ugyan még messzebb előre nem hatol győzelmes útja az ellenség országaiban.

Azonfelül a németeknek nem kell félniük semminő maritim akcióktól: a tengeren nem lehet kárt tenni bennük; ellenkezőleg, jogos reményük lehet a legcsekélyebb kockázattal komoly károkat okozhatni az entente hadiflottának. És végül — last not least — a központi hatalmak szilárdan hiszik, hogy az idő folyása legjobb szövetségésünk.

El lehetünk rá készülve, hogy a németeknek mind e jól megalapozott hitük és önbizalmuk nem fog egykönnyen megrendülni, mivel — hogy épen ez az az erő, mely fenntartja s elöreviszi a németek háborúját.

Ami már most ellenségeink élelfenntartási eszközeit illeti: tudjuk, hogy Németország saját hasznára fordítja a megszállott területek bőséges természetét; és a lehetőleg mindenképpen meg is felel. Tudjuk, hogy az aratás hozs ipari munkájuk szükségesség embererőben sem lát hiányt, a férfimunka stagnálását női munkaerővel pótolja s ahol ez sem elégséges, a hadifoglyokhoz folyamodik. Jó okunk van főitenni, hogy a lakosság minden tenyérnyi földterületet kihasznál termelési célokra és hogy csodálatos gazdasági szervezeteik elejét veszi minden inségnék, vagy túlszágított élelemdrágulásnak. Mind e körülmények között Németország jászva pótolhatja beláthatatlan időig termelési képességének hiányzó 25 százalékát.

A vetőanyagban mutakozhatik neki hiány; de ezen segít, hogy az egész nemzeti természeti ellenőrzés allatt áll, és hogy a német tudomány minden ereje sorompóba lépett, pótolandó az esetleges hiányt. Valóban, a német tudomány nyugodtan s őszintén biztosíthatja a Reichstagot, hogy a blokádt okozta minden nehézség megoldást nyert.

A köszönmegköszöntést viszont az északfrancia és belga szénbányák elbirtoklása oly kedvezően oldotta meg, hogy Németország még semleges államok számára exportálhatja is szénét. A vas és acéltérmet állítólag szintén megduplázódott és ha a többi másodfontosságú ércanyagban mutakozik és némely hiány, semmi okunk sincs feltenni, hogy e szükség bármely tekintetben is végzettségé válhatik.

Az olaj- és petroleumszükségletet a legújabb galiciai győzelmek által alighanem végleg fedezetet nyert.

Minden más, a háborúval egyenes kapcsolatban nem álló hiányt könnyedén el fog viselni a német nép, mely minden eszméjét s energiáját a német ügy végleges ügy győzelmére feszíti.

HIREK.

Többszörösen kitüntetett hős. Bitschofsky Ágoston a 70. gye. őrnagya, ki augusztusban a doberdói főnökkön mindkét alsó lábszáran súlyosan megsebesült és már a hadi ékítményekkel díszített katonai érdemkereszttel lett kiüntetve, most ismét az ellenség előtt tanúsított kiváló, bátor magatartásáért a vaskoronarend 2. osztályával lett kiüntetve.

Kitüntetett ujvidéki határrendőrsztek. A király az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataik elismeréséül Nagy Akos ujvidéki határrendőrségi fogalmazónak a koronás aranyéremkeresztet a vítezési érem szalagján, Kemény István dr. ujvidéki határrendőrségi segédfogalmazónak az aranyéremkeresztet a vítezési érem szalagján adományozta. A két kitünő tisztviselő jól megérdemelt kiüntetése általános örömet keltett. Továbbá ugyanezen rendőrség-nél kiüntetettek: Kondor István segédírt az aranyéremkereszttel, Kocsis Gábor, Toth Ferenc és Romics József őrségvezetők az ezüst érdemkereszttel és Resch József határrendőr az ezüst érd. keresztel. Mindannyi a vítezési szalagjal is.

Színházi hírek. A várvavart színházi zenekar amely ma megérkezett Wienből, eddigi hiánya sok anyagi kárt, kellemetlenséget és zavart okozott a tervezett műsorban. Különböző zenekarok hiányában szenvednek a kolozsvári, miskolci s több elsőrangú színházak, ahol csak zongora kísérettel adhatnak zenés darabokat és operetteket. Az ujvidéki Dungerezszi színházban ma már megkezdődnek a zenés darabok operettek, és felolások közt hangverseny számok előadása a Wienből érkezett kitünően szervezett, pompás zenekarral s így a színházbajáró közönségnek nemcsak a jó, változatos műsorban és korrekt fegyelmű előadásban, de felvonások közt is lesz alkalma élvezni a kiváló hangverseny zeneszámokat. A heti műsor a következőleg van megállapítva: Vasárnap délután a gyermekvilág öröme nagy kabaré előadás tartatik, az előbbi műsorral. Vasárnap este „Gigányzeremlem” Lehár Ferenc világhírű operettje kerül színe másodikor. Hétfőn „A farkas” Molnár Ferenc rég nem adott nagy sikerű vígjátéka kerül színe. Kedden és szerdán egy rendkívül kacagató énekes nagy bohózat újdonság „Kávéházi Konrad” kerül színe, amelyet Gutti Soma írt a budai színház részére, amely nap-nap után zsúfolt színházat vonz, s

határtalan tetszés mellett adatik. Csütörtökön Csiky Gergely remeke szólal meg a színpadon, midőn is „A nagymama” elvülhetetlen bájos színműve megy. Nagy cíklészűletek folynak „Van e babája” legújabb rendkívül mulatótató zenés, nagy újdonságra, amely pénteken és szombaton kerül színe.

Ujvidék élelmezéséről gondoskodás történt. Payerle főkapitány és Tápavica tanácsnok eddig 693 drb. juhot 10 kecskét 97 drb. ökröt vettek a város élelmezésére. A vásárlás azonban még folyik. A főt jelzett állatállomány pén-
teken megérkezett.

4200 K. Ennyi gyűlt össze ujabban az ujvidéki rendőrségen az igazolványok megváltása fejében. Ezen összeget Payerle főkapitány ismét a vak katonák segélyezésére küldötte el.

Teljhamisításért megbüntették: Basics Istvánt 46. K. Pastyán Gábornét 28. Lavosevics Mladent 28. Gavrilovics Vaszát 28 K-ára

3 gazdátlan tehén és 1 ökr találtatott. Igazolt tulajdonosai a városi majorban átvehetik.

Ingatlanok bírtoklatozása. Dotlics Vitályos eladta Sztójános Istvának a temerini utca 54 szám alatt levő ház és beltéket 13.000 kor. vételárban.

A Jausz család eladta Hettesheimer Frigyes és feleségének a Lövész utca 6 szám alatt levő ház és beltéket 16.000 korona vételárban.

Üzletátvétel.

Tisztelettel értesítem a nagyerdemi közönséget, hogy a kitünő hírnévnek örvendő ujvidéki

Moskovits-fiók-cipőüzletet átvettem és saját szaktudásos kezelésemben továbbvezetem.

Kérem a nagyerdemi közönséget tüntessen ki b. bizalmával engem is, kinek szintén az leend a főrekvése, hogy ezen Ujvidéken hézagpótló, tisztességes elveken alapuló cipőüzletnek eddigi jó hírnevét még emeljem. — Elveink továbbra is: **Jót és jutányos áron!** Ujvidék Kossuth Lajos-utca 32. szám.

Teljes tisztelettel
Mayer Henrik
üzletvezető

1-3.

Lévelellenőrzés megkönnyítése. A hírszolgálat katonai ellenőrzése érdekében a külföldre szóló levelezések az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve.

A levél szövege levélpapír (puar) két oldalát ne haladja meg. A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, amelyek híreket tartalmaznak. Az irás tiszta és jól olvasható legyen. Titkos vagy jelírással (gyorsírás) nem használhatók. A soroknak túlsűrűn alkalmazása ugyszintén a sorok fölé keresztben más sorok átírása tilos.

Üzleti levelezéseknél, ha azok egyébként a fenti feltételeknek, megfelelnek, a szöveg két oldalán hoszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve.

A levél burkolatához csak oly borítékot szabad használni amely egyréti papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyem papírral vagy más anyaggal bélelt borítékokat használni nem szabad.

Azok a feladók, akik a fenti szabályokhoz nem alkalmazkodnak, önmaguknak tulajdonítsák, ha az ellenőrzési teendők megnehezítése folytán levelezéseik tetemes késést szenvednek, vagy egyáltalában nem továbbíthatnak. Temesvár 1915. szeptember hó 5. A posta-távirda

igazgatóság vezetője helyett: Dr. Kovács pt. tanácsos.

Hirdetmény. A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték alulirt igazgatósága ezennel a következőket teszi közzhíre: A XXXIV. osztálysorsjáték 5. és 6. osztályai húzásának az 1897. évi VII. t.-c. 2. §-ában foglalt felhatalmazás alapján létrejött szerződés 11. §-án alapuló felülvizsgálata annak következtében, hogy alulirt igazgatóság kijelentette, miszerint a hivatkozott szerződési rendelkezés alapján jogával ezidőszentig tovább élni nem kíván, megszünik mihez képes az 5. osztály húzásai 1915 október hó 7-én és 8-án és a 6. osztály húzásai az 1915 november hó 3-tól december hó 1-ig terjedő időközben fognak megtartani. A midőn erről a nagyközönséget játékjogi megóvása végett értesítjük, egyuttal felhívjuk figyelmét a kezelési szabályok 5. §-ára. A kezelési szabályok fentidezettek rendelkezései alól a XXXIV. sorsjáték 4. osztályának húzása és a felülvizsgálata alkalmából fennforgott kivételes helyzetre való tekintettel a sorsjátékban résztvevő közönség érdekében azt az egyetlen eltérést engedélyeztük, hogy az a játszó fél, aki a XXXIV. osztálysorsjáték első három osztályában részt vett és az ezekre eső sorsjegyet betétét megfizette habár a 4. (negyedik) osztály húzására eső betétet nem fizette volna is be, az 5. (ötödik) osztály húzására sorsjegyének megújítási jogát megóvhatja az által, hogy a 4. (negyedik) osztályra esett betétet az 5. (ötödik) osztályra eső betéttel együtt az 5. (ötödik) osztály húzására előtt legalább nyolc nappal megfizeti annál a sorsjegy fő- vagy elárulatonál, akinél sorsjegyet vásárolta. A Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték igazgatósága.

Salomon ítélet. Történt az Urnak 1915. évének őszi hónapjának 6. napján. Kimén Sára és Hana az ujvidéki piacra. Mivel az parasztság nagyon furangos lévén, nem hozának sok piaci árut hogy így mesterségesen fölverjék az árat. Egy kocsiarakomái a meresse idegenből a tengerentúli Temerinből érkeztek. Mint mondám Sára és Hana megrohanák a kocsiarakományt, mely azonban már csak egy csirkéből áll. Megkapja Sára az egyik lábát, Hana a másikat és mivel egyik sem engede, kettéhasíták a szegény áldozatot. Így akarván bölcs Salomon ítéletét az ujvidéki piacon nyelbétetni. Azonban az ítéletet ott helyszínen a gazda hozta: „Má mivel hogy ilyen truccosak a „naságák” fizessék me mindketten a kivégzett csirkét.” Míg is történt.

Iskolanyitás. Az áll. felső kereskedelmi iskolából elköltözött az ott elhelyezett katonai tartalékkórház, tehát saját épületében megkezdí a tanítást f. hó 15-én reggel 8 órakor. Ugyanott megnyílik szintén 15-én d. u. 2 órakor az áll. női keresk. szaktanfolyam.

„Ellenséges repülőgép.” kiált egy piaci vásárló. Hanyat-homlok szalad a sokaság nyomában, hogy lelője. Azalatt megveszi a tulajdonostól a kocsin maradt 1 kacsát. Ilyen furfanggal kell valami élelmszerhez jutni.

Külföldi városok közlelmezése. A nagyobb német és semleges államok városaiban közvetlenül a háború kitörése után a városi hatóság úgy intézkedett a közlelmezés dolgában, hogy a városok lakóit a normálisnál alig valamivel drágábban lássák el. Így a Majna melletti Frankfurtban nagymennyiségű húst, vadat, zsírt, tojást raklatoztak hűtőházba. Az így főlhalmozott készlet körülbelül egy évre biztosította a fogyasztást. Azóta a meglévő készletet, mielyt nagyobb mennyiség fogy el belőle, frissenszerzett áruval pótolják. A város az élelmiszert az e célra kinevezett bizottság útján adja tovább, amely az árakat saját hatáskörében állapította meg. Kereskedők azal a megszorítással jutnak áruhoz, ha azon az áron adják el, amelyet a bizottság illő polgári haszon belealkulásával állapított meg. Legutóbb Frankfurtban a teatojás ára 12-13 pfennig volt, ámbar a piacra került ára magyar származású és árabban a szállítás, elvámolás csomagolás, közvetítés, sőt az ottani árusítás költsége is bennfoglaltatik. Holott nálunk teatojás jó minőségben 16-18 filléren alul nem kapható. Az elsőrangú marhahús (leveshus) fontja 1 márká 10 pfennig, pecsenyehus 1-30, borjúhús 92 pfennig. Tudvalevő hogy rendes időben tölünk a legjobb minőségű szárvasmarhát nemcsak Ausztriába viszik, hanem

Németországba is mindazáltal mennyivel olcsóbban jutnak odakint a fogyasztók a magyarországi hus élvezetéhez, mint a mi lakosságunk. Ebből is látható, hogy nem az élő állat ára, hanem a husnak a fogyasztóhoz való juttatása teszi drágává a mi piacunkat. Leipzig város legutóbbi közgyűlésén került napirendre a szociáldemokrata-párt indítványa, hogy a hadiélmezési hivatalt bővítsék ki, továbbá tegyék lehetővé, hogy a húst közvetlenül adhassák el a fogyasztóközönségnek. Végül azzal bízták meg a tanácsot, hogy a kenyér minőségét és árát ellenőrizze. A készletek bevásárlását bizottságilag eszközölték, ugyanzintén bizottságot neveztek ki az elárúsítás felügyeletére. Egyebek között 26,000 mázsá burgonyát vásároltak, aminek javarészt a szegényebb sursu lakosság között osztották szét. Nagy bevásárlást tettek husból, nevezetesen füstölt húst 600,000 márkáért, fagyasztott húst 2 és fél millióért vásároltak és raktároztak be. A lisztbiztonságát biztositására a város néhány szomszédos járással gabona tömeges bevásárlása végett akart tömörülni, de miután látták, hogy a német haditerménytársaság a szükségletet kedvezőbb feltételek mellett tudja biztosítani, mintha gabonát vásárolnának és abból saját kezelésben örönléne lisztet, lemondtak arról a szándékról, hogy kockázatos gabonavásárlásba menjenek bele. Hollandiában és Svájcban sem drágult a közlelemzés. Ezekbe az országokba élelmiszert mindenneműen szabad behozni, amde például Hollandia, amely elsőrendű agrárállam, a háború folyamán amennyire tőle telik, külföldre szállítja termékeit, mégis igen olcsó árakkal dicsekedhetik. Így például elsőrendű marhahús kilogrammonként 9—100 centbe kerül, ami a mi pénzünkön ez idő szerint alig 2.70 koronának felel meg. Svájcban a hus, zsír, zöldség, tojás nem drágább a normálisnál, de az export cikkek sem, mint például a svájci sajtok, a csokoládé, kakao, tejkonverzok. Feltűnő jelenség, hogy a meghódított Belgiumban az élelem hihetetlenül olcsó, a mieinkhez arányitva körülbelül az itteni ár huszontól százaléknak felel meg. Ez annak köszönhető, hogy Belgiumban a német katonai kormányzat minden élelmicikket számon tart, ezek eladása és elszállítása csak az ő beleegyezésével és az ő intézkedése szerint történhetik. Minden ezen a téren elkövetet kihágást katonai törvények szerint torolnak meg. V. L.

A favágók megrendszabályozása Temesvárott Joánovich Sándor kormánybiztos, miután Temesvárot a favágók a megengedettnél sokkal magasabb favágási díjakat követelnek, a rendőrfőkapitányság utján összeíratta a város területén működő összes favágókat, egyuttal pedig a fa méterjének vágási díját 2 korona 50 fillérben állapította meg.

Ezen összegért köteles a favágó a fát 4 darabra vágni és a pincébe beraktározni. Ha netán akadna favágó, ki ezen összegnél többet követel a rendőrfőkapitányságnál feljelentendő, hol az 5600—1914. számú belügyminiszeri rendelet alapján szigoruan megbüntetik. A kormánybiztos számolt azzal is, hogy a favágók egy része azzal fog előállani, hogy el van foglalta és nem mehet vágni.

Ennek elejét veendő, felhívta a kormánybiztos a város közönséget, hogy mindenki, akinek favágásra van szüksége, a rendőrfőkapitányságnál jelentkezze, hol a soron levő favágó hivatalból fog kirendeltetni. Aki a favágónak a most közölt összegnél többet fizet, szintén büntetetteti fog.

Végül figyelmezteti a kormánybiztos a közönséget, hogy úgy az ő, mint a város tanácsának oda irányuló törekvései, hogy a tél folyamán szükségeltető fa- és szénmennyiség biztosítsassék, eddig kellő sikerre nem vezetvén, kívánatos hogy a közönség már most — amidőn a kifuvarozás csekélyebb nehézségekkel jár — gondoskodjék a fűtőanyag beszerzéséről.

Rokkant katonákat képező intézmény Győrött. A háborúból a társadalomra és államra háruló feladatok és kötelességek között első helyen áll a háboruban megrokkant katonákról való gondoskodás. Az állam ezen kötelességéből kifolyólag a rokkant, benuit polgári foglalkozását nem folytatható katonákat a részükre berendezendő telepen iparos mesterségekre vagy egyéb biztos kerestet nyújtó foglalkozásokra kiképz, őket elhelyezni, lehetőleg önállósítja. A kiképző intézetek szervezetét, berendezését már kidolgozták és azokat gyors egymásutánban

felállítják. Ilyen intézmény helyeül többek között Győr, mint ipari és minden egyéb berendezéseivel legalkalmasabb várost is kijelölték. A győri kiképző intézetben 120—150 rokkant katonát helyeznek el.

Zongora kisorsolás. Szeptember 19-én (vasárnap) d. e. 10 órakor a városháza kis termében, a hatósági kiküldött jelentésében, kisorsoljuk Burg Dániel uvjvédi polgártársunk által Vöröskereszt Együletünknek adományozott „Miniatur”-zongorát. Forster Géza főmegbízott-helyettes.

Nincs gabona-forgalom! A gabona-forgalom, dacára a Haditermény rt. és a bizományosai mind enerköködésének, nem tud a rendes kerékvágásba terelődni. Nem pedig azért, mert a gazdák, akiket elkapott a tulmagasan megálapított kezdő maximális ár, a most érvényben levő árakon nem hajlandók terményeiket a H. T.-nek felajánlani. Nem lehet ellenőrizni, hogy honnan származott az a vak hir, hogy a gabona maximális árát a kormány fel fogja emelni, de tény az, hogy a gazdáink körében szeltében-hosszban beszélük ezt és ez oka annak, hogy nemcsak kisebb termelők, de nagyobb uradalmak sem hajlandók gabonájukat eladni. Megtörténik tehát az a furcsaság, hogy amikor igen jó termésünk van, az ország örteni való gabonával való ellátása szinte lelküzdhetetlen akadályokba ütközik. Megszoktuk ugyan, hogy nálunk az agráriusoknak, akik külön társadalmat képviselnek és magukat nagybúszkén gazdák társadalmának nevezik, nálunk minden szabad, de ami most történik a gabona visszatartása tekintetében, ez talán mégis tulmeigy azon a határon, amelyet a legmesszebbmenő jóakarattal is túrnunk lehet. Ahogyan a dolgok ma állanak, nem marad más hátra, mint a gabonát rekvirálni, még pedig a lehető legsürgösebben és minden kimélet nélkül. Az egész ország lakossága érdekében sürgös intézkedésre van itt szükség!

Az uvjvédi kir. hath. magyar főgimnázium alsó osztályaiban f. hó 13-án kezdődik a tanítás. Egyelőre d. u. 2—6-ig a beltéri kath. elemi fiúiskola épületében lesz a tanítás.

A közgyűlésék ideje és a mérleg-készítés. A kormány 3008/1915. szám alatt rendeletét adott ki, mely szerint azok a részvénytársaságok vagy szövetkezetek, melyek a hadi állapot következtében folyó évi június 30-ig mérlegüket nem készítették el, illetve közgyűlésüket nem tarthatták, meg, erre a kereskedelemügyi miniszertől újabb halasztást kérhetnek és kaphatnak.

A galiciái faipar. Galiciának igen kiterjedt faipara van. A faállomány mintegy 1,600,000 hektár. Az orosz invázió előtt a galiciái fatermelés értéke évenként 80 millió K-ra ruggott, amiből 40 millió K. kivitelre került. Az oroszok az általuk megszállva tartott területeken a fűrészművek legnagyobb részét elpusztították és a fakészleteket elégették, vagy saját céljaikra felhasználták. Mindennek dacára a faiparosok nincsenek kétségbeesve és reményteljes hangulatban látják hozzá a telepek üzembehelyezéséhez. A galiciái faiparosok különösen attól várnak sokat, hogy a Visztulán most Vilnán át egész Danzigig szabad hajózás lesz inaurálható.

Hadifoglyoknak ipari munkára való alkalmazása. A honvédelmi miniszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, mellyel a hadifoglyok kiadása körüli eljárás szabályozása tárgyában 1915. június 11-én 7598/eln. szám alatt kiadott rendeletének kiegészítésekképpen a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a következőket rendel el: 1. Hadifoglyok ipari munkára kizárólag a politikai hatóságok kifejezett hozzájárulásával, nem pedig meghallgatásával adhatók ki. A politikai hatóságok pedig kötelezettek arra, hogy a hozzájárulást csak abban az esetben adják meg, ha: 2. a kérelmező vállalat a helyi hatóság és azonkívül a budapesti állami munkásközvetítő intézet bizonyítványával igazolja, hogy nem tudja a szükséges számú munkást megszerezni. 3. A vállalat a munkás-betegségélyző bizonyítványával tartozik igazolni, hogy munkáslétszáma a kérelmezett hadifoglyokat betudva, nem haladja meg a békeidőben általa foglalkoztatott munkáslétszámot. E kikötés alól csak a kereskedelemügyi miniszter adhat felmentést. 4. A kérelmező vállalat kötelezettek arra, hogy hadifoglyok alkalmazásának egész ideje alatt munkást el-

bocsátania s azok béreit bármilyen formában csökkentenie nem szabad és az összes munkásoknak a jelenlegi viszonyoknak megfelelő béreket fog fizetni és túlorákat megfelelően fogja díjazni. Amennyiben e feltételeknek meg nem felel, aminek egyoldalú megállapítása a kereskedelmi miniszteriumnak, illetőleg szakközegének tartatik fenn, vagy ha a munkáviszonyok időközben úgy változnak, hogy a közgazgatási hatóság a hadifoglyok alkalmazását már nem tartja elkerülhetlenül szükségesnek, a hadifoglyok azonnal visszavétetnek.

A babtermést is zár alá veszik. A kormány állítólag a babtermést is zár alá veszi és az értékesítés munkáját a Haditermény Részvénytársaságra bizza. Az idevonatkozó hivatalos rendeletet néhány napon belül teszik közzé a hivatalos lapban, addig is már serényen folynak az előkészületek, hogy a Haditermény Részvénytársaság megfelelő szervezettel ezt az újabb munkát is elvégezhesse. Az értékesítő vállalat kebelében már megalakult az új osztály: a zab-osztály, amelynek vezetői most dolgoznak azon, hogy a szállításokat megindítsák és az első küldeményeket irányítsák.

A gabonabevásárlásra kitűzött határidő meghosszabítása. A hivatalos lap szeptember elsejei száma közli a kereskedelmi miniszter 5,748. számú rendeletét a közlelemzés és állattartás céljaira szolgáló gabonabevásárlások határidejének meghosszabítása tárgyában. A rendelet szövege a következő:

1915. évi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zarb- termésnek zár alá vételéről 2072/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet 6. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a földmivélsügyi és belügyminiszter urakkal egyetértőleg a következőket rendelem:

A 2072/1915. M. E. számú rendelet 6. §-a, valamint a 2986/1915. M. E. számú rendelet 19. §-a alapján közvetlen gabonabevásárlásra engedélyt nyert vármegyei és városi törvényhatóságok, valamint rendezett tanácsú városok az 1915. évi október hó 31. napjáig bezárólag, nagyobb ipartelepek, közlekedési és egyéb vállalatok, fogyasztási szövetkezetek, műhelyek, internátusok, kórházak, gyógy-, büntető- és javító-nevelő- és egyéb közintézetek pedig 1915. évi október hó 15. napjáig bezárólag vásárolhatják be a részükre engedélyezett gabonamennyiségeket.

Jelen rendeletem azonnal életbelép. Kelt Budapesten, 1915. évi augusztus 31. napján. Báró Harkányi János s. k., kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Munkásközvetítés a Patronázs utján. A II. Országos Patronázs Kongresszus határozatahoz képest egy Orsz. Patronázs Munkásközvetítő létesült Budapesten, melynek az a célja, hogy a patronázzségeket és a fiatalok felügyelő hatóságainak segítségére legyen a gondviselésük alá tartozó fiatalok elhelyezésében, de egyuttal arra is törekszik, hogy a letérőztatási intézetekből szabaduló felnőtteknek a társadalom munkás tagjaivá válását — munkaszerezéssel — előmozdítsa.

Az Ujvidéki Patronázs Egyesület is fel akarja karolni a gyermekmentés ezen bevált módszerét. A mozgalom nagy társadalmi és nemzeti fontosságára hivatkozással ártir az összes nagy vállalatokhoz és ipari érdekeltséghez, hogy megnyerje akciója sikeres kerestülvitelehez annyira szükséges és nélkülözhetetlen támogatásokat.

Aki munkást — akár iparos, akár irodai munkást — keres, értesítse az Ujvidéki Patronázs Egyesület elnökségét, mely nem fog kézni a gyors intézkedéssel.

Az elhelyezett fiataloknál fölött a patronázs állandó felügyeletét gyakorol s ezzel is segítségükre van azoknak a munkaadónak, kik a patronázs támogatásával ily módon nemcsak a szükségletüknek megfelelő munkásokhoz jutnak — minden közvetítési költség megtakarításával, — hanem egyuttal modern társadalmi és nemzeti feladataink ezen egyik legfontosabb kérdésének megoldásában is segédkeznek.

Egészségügyi jelentés az aug. 30-tól szept. 5-ig terjedő hétről. Bejelentettek 1—1 vörhenyt és diphtériát 3 kanyarót és 2 typhus- esetet.

Korszerű újítás a hadsereg-pályázatok körül. A m. kir. honvédelmi miniszter legutóbb nevezetes újítást léptetett életbe a katonái

szállítási pályázatok körül, amely újítás az érdekelt iparoskörökben általános tetszéssel és meglepéssel találkozott. Az érdekes és figyelemreméltó reform abban áll, hogy a honvédelmi miniszter az elmúlt napokban oly pályázatot hirdetett, amelyben sem a szállítandó cikk mennyisége, sem a pályázati határidő nem volt megállapítva, hanem általánosságban ki volt mondva, hogy minden pályázó korlátlan mennyisége és bármely időpontban tehet ajánlatot. A miniszter azonban még tovább is ment, a midőn a pályázatokkal szemben kötelezettséget vállalt az iránt, hogy minden beérkezett ajánlat fölött tiz napon belül érdemleges határozatot hoz. Ez a pályázat tehát az ajánlkozó iparosoknak és kereskedőknek a legmesszebbmenő szabadságot biztosítja és semmi oly természeti kikötést nem tesz, amely a pályázóknak esetleges kockázatával jár. A modern pályázatnak ezt a módját a honvédelmi minisztérium természetesen csak oly cikkeik beszerzésénél alkalmazhatja, amelyekben nagyobb szükséglet mutatkozik és a melyeknek bevásárlása bizonyos, a termeléssel kapcsolatos nehézséggel jár.

HIRDETÉSEK.

„APOLLO“ MOZI ! ! ! !

Don Juan szerződése

fantasztikus dráma 1 előjáték 2 felvonás.

MONDD, KI VAGY?

bűnügyi dráma 3 felvonásban.

„TIVOLI“ sétatéri mozgó

Ékszercsempészek

dráma 2 felvonásban.

VETÉLYTÁRSNŐK

nagy dráma 3 felvonásban.

Ház eladás.

Ujvidék élnkforgalmu helyén, nagy házhellyel, mely két utcába nyílik.

4144 K. évi házbért hoz, eladó.

Ára 46 ezer korona. — Közlebbi e lap kiadóhivatalában. 3—5.

19636. sz. 1915.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Szt. Mihály

országos vásár

flyó évi szeptember hó 23-ától be-
zárólag szeptember hó 27-éig

fog megtartani.

Mindenféle állat fehajtsa az országos vásárra szeptember hó 23-ától, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1915. évi augusztus hó 17-én.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferenc, főkapitány.

Hadi szolgálatban álló

művelt intelligens ur ismeretséget keres magyar, független urinóval.

Társalgás utján óhajtja a magyar nyelvet elsajátítani. — Szíves ajánlatok „D. U. 8“ alatt a lap szerkesztőségébe kéretnek.

1—1.

Nem kell többé kékkő

**AGRUS
BUZAPACZ**

**A VETŐMAG
CSÁVÁZÁSÁRA**

űszög és gombacsira eilen.

Olcsó ár kényelmes kezelés és a csiraképes-
gének lényeges emelése. 3—10

100 kiló maghoz 20 deka Agrus **ára 40 fillér**

200 kiló maghoz 40 deka Agrus **ára 80 fillér.**

Mezőgazdasági vegyi laboratorium

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Vilmos császár-ut 6. sz.

Mindenütt kapható.

**Csakis consumáru-kereskedések, csemege-
kereskedők és tisztietkezdék számára:**

Holl. Gondasajt 6—7 kg. pr. kiló	korona	3.45
Májpástétom holl. kisadag 25 dos 1/2 kg.	„	1.80
Risotto, igen izletes rizs paradicsommal pr. 1 kg.	„	1.90
Sardinia 1/4 füstelen 100 dos. 1 láda	„	65.—
Csokoládé finom vaniliás, legkisebb mennyiség 25 kg. 1 kg.	„	4.10
Cacao holl. garant. tisztá pr. 5 kg. ad. 1 kg.	„	6.80
Sveici Caces 1 kg. kart. 10 kg. adag pr. kg.	„	4.—
Sveici borkorcsolya 1 kg. kart. 40—42 drb.	„	4.50
Kondenstej legfin. holl. 1 láda 48 adag ládánként	„	47.—
Szárzatej legfin. holl. 25 és 50 kg. ládában pr. kg.	„	3.40
Mozsolyaszőlő merkantil., 14 kg. láda bruttó nettóért pr. kg.	„	2.20
Hámozott mogyoró, legfin. legkisebb adag 25 kg. pr. kiló	„	3.—

**M. Grünbaum Wien II. Lichtenauer-
Gasse 6, Lebensmittel - Abteilung.**

Vertreter werden in allen grösseren Städten aufgenommen.

Háborubiztosítás !

Az Első Osztr. Biztosító Társaság Betörés Ellen
BUDAPEST, V., Hold-utca 6. szám

**BIZTOSIT az ellenséges légiár-
művekből ledobott bombák által
okozott mindennemű károk ellen**

kedvező feltételek és olcsó díjak mellett.
Biztosíthatók: házak, villák, lakás-
berendezések, árukészletek, iparüze-
mek stb. Kérdezősködések közvetlenül
a társasághoz a fenti címre intézendők.

Nagyon fontos a határterületek lakóinak.

1—3.

ŐSZI VETÉSHEZ

üszök és varju kártevéséi ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos a 8 év óta kitűnően bevált

CORBIN

magosávázószer alkalmazásával. A közelgő őszi vetéseknél nélkülözhetetlen annyival is inkább, mert rézgalic nem kapható. Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csírázását! **Egyszerű alkalmazás! Olcsóbb mint a kékkő.** Nagyszerűen bevált buza, zab, tölgymakk, répamag, árpa, kender, konyhavetemény, kukorica stb. csávázásánál. Próbálja meg saját érdekében!

Bizonyítványmásolatokat, használati utasítást és árajánlatot azonnal küld:

Dr. KELETI és MURARYI vegyészeti gyára, UJPEST,

valamint a főelárusító:

Schlesinger Emánuel, Ungvár.

4-5

ÜZLETNYITÁS.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget hogy

Ujvidéken a Kosuth Lajos utca 11 szám alatt

a „Tulipán“ cipőáruházamat e hó 15-én megnyitom.

Sok évi tapasztalat és mint hasonló cipőáruházak volt helybeli képviselője, bátran kérhetem a n. é. közönség nagybecsű bizalmát, melyet számomra állandóan biztosítani, legfőbb törekvésem leendő.

Raktáron tartok minden jobbminőségű férfi-, női- és gyermek cipőt a legjutányosabb árakon.

Ujvidéken 1915. szeptember havában.

Teljes tisztelettel

Pollák Mór.

2-3.

A VILÁGHÁBORU

minden mozzanatáról

a leggyorsabban, a legpontosabban, a legkimerítőbben térkép magyarázatokkal

AZ UJSÁG

politikai napilap értesíti az olvasóit.

Előfizetési árak:

1 hónapra . . . . . K 2:80

1/4 évre . . . . . „ 8.—

1/2 évre . . . . . „ 16.—

egész évre . . . . . „ 32.—

Megrendelő cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala,

Budapest, Rákóczi-ut 54. szám

UJVIDÉKI VÁROSI JODOSGYÓGYFÜRDŐ

alcalicus jódosgyógyforrás.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénasavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet

Villamos gyógymódok

Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdő. Csúz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyókkal van ellátva. — Modern vendégszobák és étterem

!! Téli kurára kiválóan alkalmas!

Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos

Kimerítő tájékoztatást küld az igazgatóság.

Egész éven át nyitva.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötenyeket stb.

készen vásárolja,

mintha a kelmét külön vásárolná.

Elég nagy szép választék áll rendelkezésére

Alaburics Mária

üzletében.

Szilcs-utca 30. szám.

Eladó házak.

Zrinyi Ilona-utcában a 63. számú és a Kenyér-utcában a 29. számú ház **szabad kézből eladó.**

Közelebbi a Kenyér-utca 29. számú házban megtehető. 2-2

Intelligens

özvegy uriasszony, Ujvidéken,

ki sok évig előkelő uri házakban nevelősködött és állandó háztartással rendelkezik I kisebb tanuló-diákok **teljes ellátására elfogad.**

A fiu kitűnő ellátásban, jó nevelésben, kellő német oktatásban részesülne. Közelebbi a szerkesztőségben. 3-3

Levélbélyegek

a legnagyobb ritkaságok, különlegességek, régi magyar és szerb ritka példányok eladók.

Hol?

Megmondja a szerkesztőség.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

forrás. Szénasavdús, diétetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Legtöbbet győgytérás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebetegnél, lépárganagnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmánál.

a maga nemében a legzárda-gabb tartalmú gyógytérás leg-erősebb hatású. Főlegén indikálva: idült hányagfájás, obstitációnál, epakövi, elhízás hajlammal, csúszni és csonk-betegségeknél.

Legduzabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Főraktár Magyarország főváros: Hofmann József, Budapest V., Pétervárosi út 3.

Szabadalmazott és törvényesen védett

vetőmag-

5-10

csávázószer

„ANTISPOVA-VITA“

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispovavita az összes vetőmagfélék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett buzának csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárusítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER

nagykereskedők,

NAGYKANIZSA.

Nyomtatványok

a hadsereg-, valamint
községek-, pénzüntéze-
tek-, egyesületek-, ügy-
védek-, kereskedők-,
ügynökségek- és magá-
:-: nosok részére. :-:
Megrendelés szerinti
pontos kivitelben és
jutányos árak mellett
szállít Ujvidék legrégebb
nyomdája, mely a mo-
dern igényeknek teljesen
megfelel legújabb fel-
szerelésével. — Villany-
:-: erőre berendezve. :-:

„GUTENBERG“ NYOMDA

TULAJDONOS: **GERICH ISTVÁN**
UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 45.

Telefon 122. — Alapított 1859.